

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗІВ КОМПОЗИТОРІВ-ІМПРЕСІОНІСТІВ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК СТІЙКОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ ВЕРСІЇ БАЯНІСТА-ВИКОНАВЦЯ

Бедний Андрій Іванович,
аспірант

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
ORCID ID: 0009-0002-3452-3400

Статтю присвячено обґрунтуванню значущості сенсу розуміння імпресіонізму як музичного стилю у виконавському музично-інструментальному мистецтві баяністів. Застосований принцип художньо-образної візуалізації музики композиторів-імпресіоністів, метод усвідомлення стилізованої значущості імпресіонізму в музиці та визначення художнього-образного контенту імпресіоністичного стилю різних композиторів; обрано рефлексивну візуалізацію за принципом персоніфікованої інтерпретаційної унікальності виконавця для розкриття основних образно-характеристичних особливостей музичних творів при виконанні їх на баяні. Підкреслено значущість візуалізації образів як мистецько-виконавської категорії, що становить особливий феномен для музиканта-виконавця в контексті його сприйняття та відтворення музики композиторів будь-якого стилю. Представлене художньо-естетичне розуміння образного відображення дійсності в творах мистецтва, що мають спорідненість їх програмної сутності або творчо-уявлюваного сенсу (художників, композиторів, виконавців). Яскрава образно-стилістична палітра розкрита на основі композиторів-імпресіоністів К. Дебюссі та ексцентричного композитора-реформатора Е. Саті, які обрали для розкриття власних почуттів образний зміст та виконували власні твори на своїх «класичних» музичних інструментах. Представлена можливість візуалізації музичних образів композиторів-імпресіоністів створює власну образно-стилістичну яву в усвідомленні баяніста-виконавця та його інтерпретаційної версії щодо музичних характеристик конкретних творів імпресіоністичного стилю. «Сади під дощем» К. Дебюссі та «Гносієни» Е. Саті, відображаються у технологічних прийомах відтворення баяністами, звукообразних та темброво-динамічних комплексах і особливостями інтонування.

Підсумовано результати образно-стилістичних характеристик обраних творів композиторів-імпресіоністів у виконанні на баяні.

Ключові слова: візуалізація, художній образ, композитори-імпресіоністи, інтерпретація, баяніст-виконавець.

Biednyi Andrii. Visualization of images of impressionist composers as a main factor in the stability of the interpretative version of the button accordionist-performer

The article is devoted to substantiating the significance of the meaning of understanding impressionism as a musical style in the performing musical and instrumental art of button accordionists. The principle of artistic and figurative visualization of the music of impressionist composers is applied, the method of realizing the stylistic significance of impressionism in music and determining the artistic and figurative content of the impressionist style of various composers is applied; reflective visualization is chosen according to the principle of personified interpretative uniqueness of the performer to reveal the main figurative and characteristic features of musical works when performing them on the button accordion. The significance of the visualization of images as an artistic and performing category is emphasized, which is a special phenomenon for a musician-performer in the context of his perception and reproduction of music by composers of any style. The artistic and aesthetic understanding of the figurative reflection of reality in works of art that have a kinship of their programmatic essence or creative-imaginative meaning (artists, composers, performers) is presented. A bright figurative-stylistic palette is revealed on the basis of the impressionist composers C. Debussy and the eccentric composer-reformer E. Satie, who chose figurative content to reveal their own feelings and performed their own works on their 'classical' musical instruments. The presented possibility of visualizing the musical images of impressionist composers creates their own figurative-stylistic imagination in the awareness of the button accordionist-performer and his interpretative version of the musical characteristics of specific works of the impressionist style. 'Jardins sous la pluie' by C. Debussy and 'Gnossiennes' by E. Satie, are reflected in the technological techniques of reproduction by button accordionists, sound-like and timbre-dynamic complexes and intonation features.

The results of the figurative-stylistic characteristics of selected works by impressionist composers performed on the bayan are summarized.

Key words: visualization, artistic image, impressionist composers, interpretation, accordion player-performer.

Вступ. Візуалізація образів як мистецько-виконавська категорія становить особливий феномен для музиканта-виконавця в контексті його сприйняття та відтворення музики композиторів будь-якого стилю. Це пов'язано з художньо-естетичним розумінням образного відображення дійсності в творах мистецтва, що мають спорідненість програмної сутності або творчо-уявлюваного сенсу (художників, композиторів, виконавців). Яскрава образно-стилістична палітра композиторів-імпресіоністів завжди хвилювала уяву музикантів, які обирали для розкриття власних почуттів

музику К. Дебюссі, М. Равеля, ін. та виконували обрані твори на «класичних» музичних інструментах.

Метою статті стало визначення змісту та функціонування основних чинників художньо-образної, чуттєво-емоційної та творчо-виконавської спорідненості візуальних та звукових характеристик музичних творів композиторів-імпресіоністів у виконанні баяністів.

Матеріали та методи. Для проведення аналізу було застосовано комплексний методологічний підхід, у якому поєднались культурологічний, музикознавчий, історико-стилістичний, рефлексивний методи.

Застосовано принцип художньо-образної візуалізації та інтерпретаційної унікальності виконання та розкриття основних образних характеристик особливостей музичних творів при відтворенні на баяні.

Аналіз камерно-інструментальної музики було здійснено при вивченні наукової літератури, словників іноземних термінів Л. Шевченка [1], Ю. Юцевича [2, с. 96]; теорії стилістичних ознак мистецьких творів С. Шипа [3], методичні та інтерпретаційні аспекти виконавця-баяніста, М. Давидова [4], специфіка візуалізації виконання музичних творів імпресіоністів, Вей Шань [5], варіативний потенціал інтерпретування музичного твору, О. Котлярєвська [6].

Результати. Імпресіонізм як художньо-стилістична мистецька течія являє собою надзвичайно яскравий самобутній творчий феномен. Сенс імпресіонізму, його стильових образних ознаках, розкривається у музичних творах, картинах художників, літературних творах та ін. Його специфічні стильові ознаки поповнювались все новими художньо-образними інтерпретаціями композиторів. Імпресіоністичний стиль розкривав свої характеристичні особливості в різних аспектах літератури та мистецтва (живопис, скульптура, музика, хореографія). Засоби художньої виразності творів цього стилю мали дещо подібні ознаки та творчу реалізацію, оскільки надзвичайна колористичність їх зовнішньої (у назвах творів) та внутрішньої (індивідуального рефлексивного сприйняття) програмності виражались у неповторних образах, завжди яскраво та персоніфіковано.

Різні сприйняття творів визначають його привабливість та художньо-наукову значущість як загальнокультурного, мистецького, образно-естетичного та методико-технологічного явища і відображає специфічні семантичні ознаки стилю. Нас приваблює можливість візуалізації музичних образів, представлених композиторами-імпресіоністами, для створення образно-стилістичної інтерпретаційної версії в усвідомленні баяніста-виконавця щодо музичних характеристик імпресіонізму, технологічних прийомах відтворення, звукообразних та темброво-динамічних особливостей творів цього стилістичного спрямування.

Термін імпресіонізм походить від назви картини Клода Моне «Враження. Схід сонця». Полотно було внесене в каталог першої виставки створеного в 1874 році «Анонімного товариства художників». Завдяки словесній грі з назвою *Impression* К. Моне, *soleil levant* («Враження, Схід сонця») було надано художникам символічний термін, за яким вони стали відомими. Назва «імпресіоністи» завоювала прихильність у публіки та була прийнята і самими художниками. Не дивлячись на різноманітні за стилем роботи і особистими художніми смаками, їх об'єднавав дух незалежності і новаторства. Товариство організували: Берта Морізо, Клод Моне, Едгар Дега, Август Ренуар, Каміль Піссаро, Альфред Сіслі та американська художниця Мері Кассатт (*Société Anonyme Cooperative des Artistes Peintres, Sculpteurs, Graveurs*, «Кооперативна та анонімна асоціація художників, скульпторів та граверів») для можливості виставляти свої твори незалежно від висновків сучасної критики.

«Імпресіоністи», члени цього товариства, організували разом вісім показів власних робіт з 1874 по 1886 роки. Окремі художники отримували навіть незначну фінансову винагороду від своїх творів, а згодом їх мистецтво завоювало визнання публіки та отримало належну підтримку [7].

«Імпресіонізм (від франц. *Impressionnisme*) означає заснований на прагненні до відновлення найтонших суб'єктивних відчуттів художника, його вражень і настроїв без зв'язку з реальністю» [1, с. 258].

Імпресіонізм (лат. *impression* – враження) визначається у словнику Ю. Юцевича як «напряму у музиці, що характеризується яскравістю, втіленням скороминущих вражень, одухотвореною пейзажністю, колоритними жанровими зображеннями, музичними портретами» [2, с. 96]. До композиторів, які писали в цьому стилі, автор відносить низку композиторів: К. Дебюссі, М. Равеля, П. Дюка, М. де Фалья, О. Респігі, К. Шимановського та ін.

Цікаво, що трактування імпресіоністами кольору було пов'язано із сприйняттям окремих дрібних мазків фарби, які на відстані сприймалися зором, а також ліній, як зіставлення по-різному зафарбованих (або освітлених) поверхонь; до того ж світлотіні, як інший вияв світла, сприймався як сполука чи протиставлення світлових променів різної сили. Усі ці особливості живопису, перш за все, пов'язані з тогочасною теоретичною оптикою і спираються на праці Г. Гельмгольца та М. Шевреля. Імпресіоністи прийняли домінуючу роль не кольору, а світла, оскільки всі кольори здатні до взаємопроникнення і є різними проявами світла (світлового променю), а звідси стає зрозумілим зникнення меж між різними кольорами і предметами, що призводить до образного сприйняття колориту світловою єдністю [8].

Слідом за художниками, композитори-імпресіоністи послабили межі між самим предметом і фоном, досягли ефекту фотознімку, тобто відображення частини більш значної реальності, яку зафіксували ніби випадково.

Серед улюблених сюжетів були побутові сцени з сучасного способу життя, а також зі світу розваг, таких як події в кафе, танцювальній залі та театрі. У своїх жанрових сценах художники намагалися «схопити» миті свого власного буття, визначаючи конкретні атмосферні умови, такі як мерехтіння світла на воді, рухомі хмари або міські вогні, що падають над танцювальними парами. За допомогою їх техніки митці намагалися відобразити побачене [7].

Слід додати, що імпресіоністи пізнавали світ завдяки спостережливості, візуальному досвіду, законам природного оптичного сприйняття. Естетичної самоцінності набули нові виразні можливості кольорів, естетика способу відображення у виконанні задуму. Різні митці по-різному відображали ці фантастичні образи у своїх творах.

Ранні імпресіоністи, порушили правила академічного живопису. У Франції XIX століття *Académie des Beaux-Arts* («Академія образотворчих мистецтв») домінувало класичне французьке мистецтво. Академія була зберігачем традиційних французьких стандартів живопису за змістом і стилем. Історичні сюжети, релігійні

теми та портрети цінувалися більше (пейзажу та натюр-морту не було). Академія віддавала перевагу ретельно опрацьованим зображенням, які при уважному розгляді виглядали реалістично. Кольори були традиційними і консервативними, а сліди мазків пригнічувалися, приховуючи особистий стиль художника, емоції та робочі прийоми [7].

К. Моне вважається найбільш послідовним і плідним практикуючим представником імпресіоністської філософії у вираженні свого сприйняття перед реальною природою.

Е. Мане, один з перших художників ХІХ століття, який підійшов до сучасної та постмодерної життєвої тематики, він був ключовою фігурою в переході від реалізму до імпресіонізму. Його ранні шедеври, «Обід на траві» (*Le déjeuner sur l'herbe*) та *Olympia*, породили великі суперечки і служили прикладом для об'єднання молодих художників, які хотіли творити твори у стилі «імпресіонізму». Сьогодні вони вважаються визначними картинами, які окреслюють генезис сучасного мистецтва.

Е. Мане відкрив студію в 1856 році. Його стиль у цей період відрізнявся «пухкими» мазками пензля, спрощенням деталей, припущенням перехідних тонів.

Імпресіоністичний стиль є свого роду продовженням традиції романтизму, але композитори-імпресіоністи відмовились від драматичних гостросюжетних образів. Вони створювали витончені, але емоційно стримані музичні картини, витончені за стилем. Це були в основному програмні мініатюри, в яких виокремлювалися надзвичайні «музичні фарби». Цей незвичний звукопис впливав та збагачував темброво-гармонічне музичне мислення виконавців цієї музики, їх уяву за рахунок використання натуральних та «ангемітонних (безнапівтонових звукових співвідношеннях в межах різних інтервалів: кварта, квінти, малої сексти, септими, октави) ладів» [9, с. 45].

Дивовижне і «кольорове» поєднання музично-тонових гармоній і тембрів та звукових послідовностей, нашарованої гармонії, з'єднання різних акордових послідовностей вимальовує музичний світ звукопису творів імпресіоністичного стилю.

Назвемо яскравих представників імпресіоністичного стильового напрямку, які внесли власну унікальну сторінку у загальну імпресіоністичну картину цього художнього напрямку та розкриємо своє відчуття і стильове бачення імпресіоністичних рис у музичних творах К. Дебюссі та Е. Саті.

Видатний майстер звукового живопису К. Дебюссі написав багато інструментальних творів, серед яких постійними складовими репертуару музикантів є «Естампи», «Острів радощів», «Образи», «Дитячий куточок», 24 Прелюдії, 12 Етюдів. Ці твори приваблюють виконавців тонкою поетичністю, яскравим звукописом, іноді відчувається звукова приглушеність та тенденція до деформації ладових устоїв [5, с. 27–35].

Для музики К. Дебюссі характерна анти-класична манера імпресіонізму з її особливим зосередженням на загальних враженнях від гри кольорів та світла. У пошу-

ках нового в музиці цей композитор експериментував зі звукописом. Складовими імпресіоністичного стилю у творчості Дебюссі були статична гармонія, використання інструментальних тембрів, які ніби відображають мерехтливу взаємодію мелодій-«кольорів» без видимого розвитку. Цій музиці характерний відхід від традиційних музичних форм, застосування неоднозначних тональностей, несподіваних комбінацій акордів. Твори Дебюссі створюють незвичну атмосферу, передають ілюзорний музичний настрій, що уподібнюється рисам імпресіоністичного стилю в мистецтві.

Характеризуючи принципи свого мистецтва, К. Дебюссі писав: «Музика повинна стихійно рееструватися слухачем, без того, щоб він відчував потребу у виявленні абстрактних ідей... Не прислухаються довкола себе до безкінечних шумів природи... Ось, на мою думку, новий шлях... Це мистецтво вільне, мистецтво вільного повітря, співзвучне стихіям, вітру, небу, морю!.. Я тільки намагаюся висловити якомога відвертіше відчуття і почуття, які переживаю – все інше для мене нічого не означає» [8].

Преса «Сади під дощем» К. Дебюссі приваблює конкретизацією сприйняття свого художньо-музичного образу, в якому поєднується різноманітність елементів самого природного явища (нескінченність руху дощу, образ краси природи до і після дощу та роздуми людини, її життєвий рух, який сприймається теж як частина природи).

Імпресіоністичний стиль яскраво збагачений М. Равелем, який визначався своїм мелодичним даром, музичним втіленням образів, гармонічною колористичністю та тонким зв'язком з іспанською народною музикою. Серед виконуваних творів: «Гробниця Куперена», «Гра води», «Відображення», Сонатини (C Dur, G Dur), фортепіанні інструментальні ансамблі.

Твори Е. Саті відрізняються надзвичайною фантазією, фантастичністю та незвичністю музичного виразу. У коротких звукових репліках, музичних ідеях криється глибокий концентрований вираз мрії автора, філософських передбачень.

Цікавими музичними картинками збагатив скарбницю цього стилю Поль Дюка, його музика приваблює особливим колоритом: «Прелюдія елегія, на ім'я Гайдна» (*Prélude élégiaque*), Соната Es-moll, Варіації, інтерлюдія і фінал на тему Ж. Рамо.

Мануель де Фалья поєднав у своїх творах іспанські народні інтонації зі власними композиторськими ідеями (Пісня для віолончелі та фортепіано, Анданте і скерцо для квартету, Квінтет для струнних та ін.).

Музичний доробок щодо творів імпресіоністичного стилю поповнив Отторіно Респігі (інструментальні сонати, транскрипції, ін.).

Нагадаємо і про твори Кароля Шимановського, який презентував красу своїх музичних знахідок у багатьох творах (Концертній симфонії для фортепіано з оркестром, Етюдах, Прелюдіях, Мазурках, «Фантазії ор. 14», «Транскрипції каприсів Паганіні», ін. Приємно усвідомлювати, що К. Шимановський мав українське коріння. Він так згадував про своє ставлення до України: «Наро-

дився ж бо я на Україні, в Тимошівці, Київська губернія, нині Черкаська обл.). Там пройшло моє дитинство, я відчував її усією душею, кохав її благотворний клімат, її буйність та солодкість» [10].

Візуалізоване сприйняття творів музикантів та живописців імпресіоністичного стильового напрямку об'єднують незвичність кольорів, відображення швидкоплинних вражень. Вони одухотворені образами природи, незабутніми пейзажами: «Ноктюрни», «Острів радощів», «Сади під дощем», ін.; відображенням колоритних портретних замальовок («Дівчина з волоссям кольору льону», «Менестрелі»); Прелюдія: «Затонулий Замок». Цікаві візуалізовані образні характеристики з найвідомішої частини «Сюїти Бергамаска» (Suite Bergamasque) К. Дебюссі «Місячне сяйво» (Clair de Lune). Для порівняння образно-слухового сприйняття можна прослухати її оркестрове звучання. Ця тонка пейзажна замальовка в музиці К. Дебюссі перегукується з пейзажем на картинах українського художника Архипа Куїнджі [11] та з оркестровим звучанням, що закріплює слухове враження від образу та заворює багатством та щедрістю оркестрових тембрів. (Оркестрове звучання «Місячне сяйво») [12].

Аналіз назви творів, подібних за одним вербальним походженням, надирає на осмислення самого поняття з огляду на розкриття та закріплення у творчій уяві слухача або інтерпретатора художнього образу. Значення цих понять «Візуалізація (від візуальний) – демонстрація фізичного явища або процесу у формі, зручній для зорового сприйняття» [13, с. 120]; «візуалізм (від візуальний) – прийом у мистецтві, мета якого – викликати зорові враження» та «Візуальний (лат. *visualis* = зоровий), здійснюваний неозброєним оком або за допомогою оптичного приладу (спостереження)» [13, с. 120] поєднують форму, прийом та процес здійснення немuzичного акту. Це спонукає до роздумів стосовно ролі візуалізації під час сприйняття, розкриття, рефлексії та подальшої інтерпретаційної роботи виконавця.

Сучасне бачення візуалізації часто базується на шоу ефектах, яскравих прийомах емоційного піднесення (часто масового) заради нього самого, залишаючи за дужками художній сенс образного відтворення дійсності в естетичних категоріях, який має на увазі автор музичного (в нашому випадку) твору. Наше розуміння візуалізації спирається на художньо-естетичне розуміння образного відображення дійсності в творах мистецтва, що мають спорідненість їх програмної сутності або творчо-уявлюваного сенсу задля розкриття його закріплення інтерпретаційної версії сприйняття та презентації цього образу баяністом-виконавцем.

Література:

1. Л. Шевченко. (ред.) (2008). Імпресіонізм. Імпресія. *Новий словник іноземних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень* (С. 258). Київ : Арій.
2. Ю. Юцевич. (2003). Імпресіонізм. *Музика. Словник-довідник*. (С. 96). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
3. С. В. Шип. *Музична форма від звуку до стилю : навчальний посібник*. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
4. М. Давидов. *Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навчальний посібник для вищих музичних навчальних закладів*. Київ : Музична Україна, 1997. 240 с.
5. Вей Шань. *Імпресіонізм у контексті стильової обізнаності піаністів. Проблеми сучасної мистецької освіти : зб. студ. наук. робіт.* – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 2024. Вип. 23. 125 с. С. 27–35.

Ми не ставили на меті глибоке розкриття образного мислення як процесу зародження цікавих образних ідей інтерпретаторами музичних творів. Наукою вже визначено, що розвиток мислення людини, «відбувається у процесі послідовного оволодіння трьома сферами уявлень: дій, образів і символів... можна зробити висновок, що образне мислення – це єдина система відображення наочно-діючого, наочно-образного і словесно-логічного мислення» [14, с. 14].

Для нашого дослідження провідним сенсом стало виокремлення із візуального сприйняття дійсності тих його смислів, що пов'язані безпосередньо із створенням митцями художніх образів їх мистецьких шедеврів, до яких ми відносимо і інтерпретаторські продукти співтворчості баяністів-виконавців. О. Котлярєвська надає особливого значення варіативним можливостям у творчості особистості музиканта, його інтерпретаторським здібностям та композиторсько-виконавському потенціалу [6].

Усвідомлення ролі нових цікавих творів для виконання баяністами відмічають відомі музиканти. Репертуар баяніста, на думку М. Давидова, «має велике жанрово-стильове розмаїття... обробки фольклорного мелосу, оригінальні твори..., перекладення і транскрипції зразків музичної класики, сучасний авангард, ретроджаз» [4, с. 220].

Доречно згадати, що музикознавці упевнені – стиль в музиці не є вираженням лише музичної інтонаційної мови; стиль – «прояв характеру творчої особистості» [3].

К. Дебюссі. «Сади під дощем» у виконанні на баяні А. Бедного [16].

Висновки. Зазначимо, що імпресіоністичний стиль в інструментальній музиці спонукає до отримання стильової обізнаності баяніста-виконавця. Це виявляється у теоретичній підготовці, музикознавчого спрямування, власних інтерпретаторських проявах музиканта, його розвиненого темброво-динамічного слуху, творчої музичної фантазії, спеціальних артикуляційних штрихових прийомів та навичок. Усвідомлення складових стильової обізнаності баяніста уможливило максимальне наближення виконання творів імпресіоністичного стилю до художньо-образного задуму композитора.

Особливого значення набуває візуалізація образного змісту музичних творів кожним конкретним музикантом, його інтелектуально-емоційного відчуття композиторського задуму. У поєднанні візуального та музичного сприйняття образних характеристик та їх фіксація в творчій інтерпретації музиканта, сприяє активізації пошуку подібності художньо-образного змісту в музиці і збуджує фантазію виконавця-баяніста, що розкриває його власний музично-інтерпретаційний потенціал.

6. Котляревська О.І. Варіативний потенціал музичного твору : культурологічний аспект інтерпретування : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03, К. : Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського. 1996. 19 с.
7. LibreTexts. 28.9: Імпресіонізм. LibreTexts – Ukrayinska. URL: <https://bit.ly/4guGR3G> (дата звернення: 05.01.2025).
8. О. Ніколенко. Імпресіонізм у живописі й музиці. Мистецька вітальня Імпресіонізм. URL: https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/wp-content/uploads/2018/08/Мист.вітальня_Імпресіонізм.pdf (дата звернення: 07.01.2025).
9. Л. Шевченко / (ред.) (2008). Ангемітоніка. *Новий словник іншомовних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень* (С. 45). Київ : Арії.
10. Кароль Шимановський. wiki. wiki. URL: https://wiki.library.kr.ua/index.php?title=Шимановський_Кароль (дата звернення: 31.01.2025).
11. А. Куїнджі. 179 творів – живопис. www.wikiart.org. URL: <https://www.wikiart.org/uk/arkhip-kuyindzhi> (дата звернення: 12.01.2025).
12. danyan11. Клод Дебюссі. Місячне сяйво (Clair de lune), 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Fd1WWEUHSu0> (дата звернення: 12.01.2025).
13. Л. Шевченко. (ред.) (2008). Візуалізація. Візуалізм. Візуальний. *Новий словник іншомовних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень* (С. 120). Київ : Арії.
14. О. М. Полатайко. Формування художньо-образного мислення студентів у курсі «Методика викладання художньої культури»: навч.-метод. посібник для студентів-магістрантів мистецького напрямку навчання. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012, 164 с. С. 14.
15. В. Карпенко. Словник музичних термінів / Укл. Василь Тимків, Олена Подручна та ін. К. : 2017. 312 с.
16. Andrii Biednyi. K.Debussy – Jardins la pluie / К.Дебюссі – «Сади під дощем», 2023. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=O47NZ_7xu2Q (дата звернення: 15.01.2025).

References:

1. L. Shevchenko. (red.) (2008). Impresionizm. Impresiiia. *Novyi slovnyk inshomovnykh sliv : blyzko 40 000 sl. i slovospoluchen* (S. 258). Kyiv : Arii [in Ukrainian].
2. Іu. Yutsevych. (2003). Impresionizm. Muzyka. *Slovnyk-dovidnyk*. (S. 96). Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan [in Ukrainian].
3. S. V. Shyp. Muzychna forma vid zvuku do styliu : navchalnyi posibnyk. Kyiv : Zapovit, 1998. 368 s. [in Ukrainian].
4. M. Davydov. Teoretychni osnovy formuvannia vykonavskoi maisternosti baianista : navchalnyi posibnyk dlia vyshchyykh muzychnyykh navchalnykh zakladiv. Kyiv : Muzychna Ukraina, 1997. 240 s. [in Ukrainian].
5. Vei Shan. Impresionizm u konteksti stylovoi obiznanosti pianistiv. *Problemy suchasnoi mystetskoï osvity : zb. stud. nauk. robit. K. : Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova. 2024. Vyp. 23. 125 s. S. 27-35.* [in Ukrainian].
6. Kotliarevska O.I. Variatyvnyi potentsial muzychnoho tvoruu : kulturolohichniy aspekt interpretuvannia: avtoref. dys... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.03, K. : Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy im. P.I. Chaikovskoho. 1996. 19 s. [in Ukrainian].
7. LibreTexts. 28.9: Impresionizm. LibreTexts – Ukrayinska. URL: <https://bit.ly/4guGR3G> (data zvernennia: 05.01.2025). [in Ukrainian].
8. O. Nikolenko. Impresionizm u zhyvopysi y muzytsi. *Mystetska vitalnia Impresionizm*. URL: https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/wp-content/uploads/2018/08/Myst.vitalnia_Impresionizm.pdf (data zvernennia: 07.01.2025) [in Ukrainian].
9. L. Shevchenko / (red.) (2008). Anhemitonika. *Novyi slovnyk inshomovnykh sliv : blyzko 40 000 sl. i slovospoluchen* (S. 45). Kyiv : Arii [in Ukrainian].
10. Karol Shymanovskyyi. wiki. wiki. URL: https://wiki.library.kr.ua/index.php?title=Shymanovskyyi_Karol (data zvernennia: 12.01.2025) [in Ukrainian].
11. A. Kuindzhi. 179 tvoriv – zhyvopys. www.wikiart.org. URL: <https://www.wikiart.org/uk/arkhip-kuyindzhi> (data zvernennia: 31.01.2025).
12. danyan11. Klod Debiussi. Misiachne siaivo (Clair de lune), 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Fd1WWEUHSu0> (data zvernennia: 12.01.2025).
13. L. Shevchenko. (red.) (2008). Vizualizatsiia. Vizualizm. Vizualnyi. *Novyi slovnyk inshomovnykh sliv : blyzko 40 000 sl. i slovospoluchen* (С. 120). Kyiv : Arii [in Ukrainian].
14. O. M. Polataiko. Formuvannia khudozhno-obraznoho myslennia studentiv u kursi «Metodyka vykladannia khudozhnoi kultury»: navch.-metod. posibnyk dlia studentiv-mahistrantiv mystetskoho napriamu navchannia. K. : NPU im. M.P. Drahomanova, 2012, 164 s. S. 14 [in Ukrainian].
15. V. Karpenko. *Slovnyk muzychnyykh terminiv* / Ukl. Vasyl Tymkiv, Olena Podruchna ta in. K. : 2017. 312 s. [in Ukrainian].
16. Andrii Biednyi. K.Debussy – Jardins la pluie / K.Debiussi – «Sady pid doshchem», 2023. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=O47NZ_7xu2Q (data zvernennia: 15.01.2025).